

Ob prazniku, ki označuje, ob zaključku aprilskih dni, obletnico ustanovitve osvobodilne fronte slovenskega naroda, nam misli in želje že več kot štiri desetletja hite k najodločilnejšim in za naš majhen slovenski narod, kar usodnim zgodovinskim trenutkom. Naša domovina je v pičlega pol stoletja sodobne zgodovine z močmi in voljo lastnega naroda v družbi vseh jugoslovanskih narodov dosegla tisto, kar ni v tisočletjih poprej in tisto česar si ni še izbral marsikateri narod na svetu.

Kar prepogosto pozabljamo na to, da se nam v naši polpretekli zgodovini ni potrebno prav ničesar sramovati – večina narodov v Evropi, Aziji, Afriki in drugod po svetu, še vedno gleda z zavidežem in spoštovanjem na modrost, voljo in borbenost naših ljudi pri prelomnem zgodovinskem odločanju, osvobodilnem boju in pri izgradnji samoupravne socialistične družbe. Premnogokrat in tudi vedno bolj nam tako uhajajo iz zavesti dogodki in usodni trenutki naše slavne revolucije in borbe pa tudi zanesenjaška vnema pri obnovi porušene domovine.

Strniti moramo vrste in kreniti v brezkompromisni boj

Izjemne dosežke v družbenem razvoju po nacionalni osvoboditvi, velike, a težke zmage naših borcev v narodnoosvobodilni vojni in žrtve prvih vrst naših predvojnih revolucionarjev in komunistov, so potrdilo, da nam v tem boju in osvobajanju človeka ni bilo nič podarjenega, kakor tudi, da so te brezštevne žrtve in brezmejna predanost, našega človeka izgrajevali ter dogradili vizijo naše svobode in socialističnega samoupravljanja.

Take cilje si je že ob ustanovitvi zadala osvobodilna fronta slovenskega naroda in postajajo v današnjih družbenih razmerah ponovno vse bolj živi in pomembni. Za takšne in podobne cilje se bomo morali v socialistični zvezi bojevati bolj odkrito in odločno.

Osvobodilna fronta je prvič združila v skupnem boju ves slovenski narod. Skupaj z drugimi jugoslovanskimi narodi je tako postala najbolj množična gibalna sila – enkratna, enotna in množična organizacija ter nepremostljiv val ljudske volje in moči.

Med takšne, za naše politično in družbeno delo danes ponovno žive dokumente in akcije, sodi tudi akt ustanovitve komunistične partije Slovenije. Pred pol stoletja sprejeti Čebinski manifest je zagotovo eden najodločilnejših trenutkov v slovenski zgodovini. S svojo odločno, jasno in natančno začrtano politično ostjo je usmeril slovenski narod in delavski narod na pot, ki jo je s prihodom tovariša Tita na čelo KPJ istega leta utrla tudi jugoslovanska komunistična partija – to je pot socialistične revolucije k svobodi slovenskega in jugoslovanskih narodov. Prešernovi vizionarski stih v Zdravljici, Cankarjevska uporna in globoka misel ter skrb za slovenski narod – narod proletarcev, niso vzbudili samo rojstva slovenske partije temveč tudi OF in zato ker je le-ta pomenila uresničitev stoletnih hrepenenj Slovencev o njegovi enotnosti in enotnosti vseh jugoslovanskih narodov ter vizij o enotnosti slovenskega delavskega razreda, kmetov in intelektualcev s KP na čelu. Kardelj je ob tem dejal, da je bila NOB slovenskega naroda prav zato mogočna, vsesplošna in zmagovita. S tem pa se boj OF ni končal, to ni bila njena zadnja zmaga. Njena zmaga mora postati izgradnja nove družbe, kateri bo dal pečat vsak posameznik – slovenski delovni človek.

In če nam je bilo potrebno kdaj strniti moči za ta naslednji cilj, je to potrebno danes, ko so se nekatere takratne, a večno veljavne vrednote razvodele in tudi smotri so vse bolj oddaljeni, ko se je v našo družbo naselilo malodušje in s tem mnogo nezdravega, ko naenkrat nismo več sposobni usmeriti svojih moči v pravo smer, to je v razreševanje družbeno-ekonomskih težav sedanosti. SZDL pa vendarle ima jasno začrtane cilje, naloge in tudi številne programe, ki bi jih morali uresničevati po vseh, v tej naši družbi sprejetih

(nadaljevanje na 2. strani)

DOGOVORI

GLASILO SZDL LJUBLJANA CENTER

Leto XIV – 28. april 1987

Štev.: 6-7 BREZPLAČNO

Zaupanje v moč delavskega razreda

Ko človek ob 1. maju obuja spomin na proslavljanje največjega delavskega praznika, nehote išče korenine te tradicije, ki se je pričela pred več kot sto leti z demonstracijami in borbo delavcev s policijami in žandarmerijami takratnih protiljudskih režimov ter bojem za skrajšanje delovnika in pravičnejše meзде.

Po sto letih se je marsikaj spremenilo. Tako smo v današnjem času priča velikih naporov naših delavcev. V obdobju zaostrenih družbeno-ekonomskih in političnih razmer, v katerih smo, potekajo prizadevanja za uresničevanje ciljev dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije. Sedanje težave v procesih družbene reprodukcije kažejo, da se zaostreni spopad sil socialističnega samoupravljanja, ki zahteva, da delavec samoupravno odloča ob pogojih, sredstvih in rezultatih svojega dela v celoti, s skupinskolastrinskimi in državnolastrinskimi težnjami ter strukturami oziroma centri moči. Ti še vedno v velikem obsegu odločajo o pogojih in rezultatih dela združenih delavcev, večkrat tudi v imenu samoupravljanja in združenega dela. Ta temeljni spopad je v bistvu razredni boj. Krepitev moči skupinskolastrinskih oziroma državnolastrinskih struktur skuša potisniti delavski razred oziroma neposredne proizvajalce v položaj mezdne delavca, ki naj bi samo formalno rje pa tudi dejansko odločal o pogojih in rezultatih svojega dela. Naše samoupravljanje namreč kljub več kot trideset letni tradiciji ni nekaj že vnaprej danega. Zanj se je potrebno stalno boriti, njegovo vsebino pa neprestno bogatiti z last-

nimi rezultati dela.

Organizirani delavci in delovni ljudje, kakor tudi vse organizirane socialistične sile v družbi, med katerimi je tudi sindikat, morajo z svojim delovanjem v institucijah družbeno-ekonomskega in političnega sistema vplivati, da bo ravnanje vseh dejavnikov v družbi v prid krepitve oblasti delavskega razreda, delovnih ljudi in občanov. Stalno moramo razširjati in razvijati vse oblike samoupravljanja in socialistične samoupravne demokracije, zlasti na področjih družbene reprodukcije, nad katerimi morajo imeti delavci in drugi delovni ljudje popolno nadzorstvo. Potrebno je uveljaviti pravico in dolžnost delavcev, da skupaj in enakopravno z drugimi delavci v združenem delu upravljajo s posli in sredstvi družbene reprodukcije.

Vsaka drugačna pot kot je socialistično samoupravljanje, grajeno na razrednih temeljih naše socialistične revolucije, bi zavrla razvoj naše družbe in nas potisnila v nerešljiva družbena nasprotja. Nobena druga pot ne more zagotoviti takšnega nadaljnega socialističnega in demokratičnega razvoja, v katerem bi lahko z neposredno zavestno in odgovorno samoupravljalstvo ter politično akcijo delavski razred uspešno premagoval objektivna protislovja ter uresničil svoje neposredne interese. Uresničevanje takšne poti pa predstavlja tudi za Zvezo sindikatov kot enotno in najširšo razredno družbenopolitično organizacijo delavcev in delavskega razreda osnovno nalogo v njenem delovanju.

Odločno moramo zavrniti tezo,

da je samoupravljanje le za dobre čase. Prav sedaj je namreč čas, da samoupravljanje pokaže svojo pravo moč in vitalnost. Temeljiti pa mora predvsem na lastnem znanju, lastnem delu in lastni akumulaciji. Zato moramo znotraj enotne fronte zbrati vse napredne sile, pogum in politično voljo za hitrejšo odpravljanje slabosti in obvladovanje sedanega stanja.

Kljub zaostrenim oziroma spremenjenim razmeram moramo biti sposobni za reševanje različnih konfliktnih situacij, za katere tudi naša družba ni imuna. S strpno in poglobljeno razpravo o problemih in vprašanjih, ki vidijo in iščejo rešitve v krepitvi vodilne vloge delavskega razreda v samoupravni socialistični družbi moramo najti skupne poti za naš nadaljnji razvoj. Hkrati s tem se moramo odločno upreti vsem poskusom, ki napadajo temeljne vrednote naše družbe in ki želijo odvzeti pozornost delavcev in delovnih ljudi od pravih problemov.

Zgodovinske izkušnje delavskega razreda in stoletna kontinuiteta prvomajska praznovanja je podlaga prepričanju, da bomo tudi letošnji 1. maj obeležili na nam specifični način. Zato naj bo čestitka ob tem prazniku namenjena vsem delavkam in delavcem ter delovnim ljudem in občanom, ki so s svojimi rezultati dela omogočili, da tudi letošnji delavski praznik praznujemo sicer v težkih družbeno-ekonomskih razmerah vendar ponosni na svoje rezultate dela, in z zaupanjem v moč naše delavskega razreda, da ustvari podlago za lepšo bodočnost.

STANE ZUPANČIČ

Spominska ura 4. maja ob 15. uri

Letos mineva sedem let, odkar je preminil tovariš Tito. Poklonili se bomo njegovemu spominu. Takole pa je pred 42 leti govoril o Titu takratni predsednik prve slovenske vlade Boris Kidrič, ko je 10. maja 1945 prišel v osvobojeno Ljubljano:

»Ko govorimo o maršalu Titu, govorimo hkrati o Jugoslaviji. Maršal Tito je utelešenje nove Jugoslavije. Maršal Tito, to je Jugoslavija enakopravnih bratskih narodov, ki jih ne loči nikdar in nič več. Če je lahko slovenski narod zmagal, se mora zahvaliti samo dejstvu, da se je boril skupno z drugimi narodi Jugoslavije, da se je povezal na življenje in smrt z drugimi narodi Jugoslavije. Vse, kar danes predstavlja nova Jugoslavija, je prav tako slovensko, kakor je hrvatsko, srbsko, makedonsko in črnogorsko. Nova Jugoslavija je resnično bratstvo, nova Jugoslavija je zares Jugoslavija prvič v zgodovini.«

Iskrene čestitke delovnim ljudem in občanom ob 1. maju – prazniku dela, 27. aprilu – dnevu ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda – 9. maju, dnevu osvoboditve

Proslava ob Zaloški cesti v spomin na 15. april pred 67 leti

Spomin na veliko dejanje

Tudi letos so se 15. aprila pred spomenikom na Zaloški cesti zbrali železničarji in drugi občani ter počastili spomin na veliko železničarsko stavko pred 67 leti, ki jo je tedanja žandarmerija krvavo zadušila. Stavka je takrat močno odjeknila med izkoriščanimi sloji v celotni Jugoslaviji in tudi z vidika današnje zgodovine sodi med

najbolj prodorna revolucionarna dejanja delavstva v razrednem boju za svoje pravice in razredno osvoboditev.

Komemoracijske slovesnosti so se udeležili tudi najvišji predstavniki slovenskega družbenopolitičnega in javnega življenja.

Foto: J. K.

Majske prireditve

Na Orlah bo 8. maja ob 10. uri proslava ob osvoboditvi Ljubljane. S to proslavo naj bi počastili poslednjo bitko za osvoboditev Ljubljane, v kateri so sodelovale enote 15. in 18. divizije. Ob tej priložnosti bodo v Ljubljani položili tudi vence k spomenikom in sicer k spomeniku revolucije, ob grobnici herojev, spomeniku ilegalca in spomeniku komandantu Stanetu. V galeriji Revolucije bo odprta razstava, ki jo prireja Beograjski muzej. Slavnostni zbor mesta bo ob 18. uri. Podelili bodo plakete ilegalca, nagrade mesta in srebrna priznanja OF.

Kot vsako leto bo 9. maja množični pohod po poti spominov in tovarištva. Zaključna prireditev bo na Trgu revolucije ob 10. uri. To prireditev bodo letos povezali z zaključkom jubilejne 25. Kurirčkove pošte in z zaključkom mladinskega pohoda Reka - Ljubljana. Po končanem pohodu bo v domu JLA srečanje borcev.

Pionirji se bodo podali na pohod po poti spominov in tovarištva 25. aprila. Pohod cicibanov bo 6. maja.

Kot vsako leto se bomo tudi letos 4. maja s posebno pozornostjo spomnili smrti predsednika Tita. Komemorativna slovesnost bo pri spomeniku maršala Tita pred muzejem revolucije ob 15. uri.

Pionirji se bodo srečali pri igri in delu 8. maja popoldne.

Na osnovni šoli Karel Destovnik Kajuh bo 7. in 8. maja deseto jubilejno srečanje mladih tehnikov osnovnih šol z območja ljubljanskih občin.

Tako kot vsako leto pa se bodo ljubljanci na predvečer prvega maja podali na Rožnik, kjer bo trajalo rajanje vso noč in še naslednji dan.

Stari stroji - počasen korak

V zadnjih letih lahko v občinskem gospodarstvu z zaskrbljenostjo opazimo, da njegova tehnična opremljenost slabi - iztrošenost opreme je že 73-odstotna, v industriji pa celo že 77,5-odstotna. Ta dva podatka sta zgovoren primer, ki ponazarja, da naše gospodarstvo nameni vse manj sredstev za razširjeno reprodukcijo. Značilnost naložbene dejavnosti zadnjega časa je, da usiha število večjih naložb, večja pa se delež gospodarsko skromnejših in manj pomembnih naložb.

Za takšno stanje je mogoče najti razlago v dogajanjih na področju ustvarjanja oziroma delitve sredstev za akumulacijo in doseganju stopnje akumulativni sposobnosti. Realno padanje vrednosti sredstev za akumulacijo je značilno za vsa leta minulega srednjeročnega obdobja, razen za leto 1983 in 1984; tudi lanska akumulacija je bila realno za 3 odstotke nižja od tiste v letu 1985.

Pri akumulativni sposobnosti, ki kaže razmerje med vrednostjo akumulacije in povprečno porabljenimi poslovnimi sredstvi, se sicer kaže nekoliko drugačna slika, saj je v zadnjih letih vidna njena postopna rast. Tudi v lanskem letu je ugotovljena rast akumulativne sposobnosti gospodarstva, vendar pa temu dosežku zmanjšuje vrednost dejstvo, da je bil predlanski dosežek razmeroma slab, slabši od predhodnih let. In sicer je bila akumulativna stopnja lani 5,9, predlani pa 5,2.

Pomembno za vrednotenje in ocenjevanje akumulativne sposobnosti je omeniti tudi strukturo občinskega gospodarstva. Ker je v našem gospodarstvu močno zastopana panoga prometa in zvez, kjer po pravilu dosegajo nizko akumulativno sposobnost (značilna sestava poslovnih sredstev), je seveda njena »srednja« vrednost temu ustrezno nižja. Po drugi strani pa je značilna razmeroma visoka akumulativna sposobnost v obrti in osebnih storitvah (11,5) ter v trgovini (9,4). Zanimiva je tudi primerjava akumulativne sposobnosti občinskega gospodarstva z gospodarstvom SR Slovenije. In sicer je bila le-ta v letih od 1981 do 1984 v občini nižja kot v republiki, od leta 1985, torej tudi lani, pa se je položaj zamenjal.

Kljub temu pa velja, da v Centru z doseženo akumulacijo in akumulativno sposobnostjo gospodarstva ne moremo biti zadovoljni. Posebnost sedanjega gospodarskega trenutka, ki vsekakor tudi negativno vpliva na usmerjanje sredstev za akumulacijo, je izrazit pritisk na rast sredstev za osebne dohodke. Večanje deleža za osebne dohodke se je tudi v naši občini že opazno odrazilo na zmanjševanju akumulacijskih sredstev. Nezadovoljstvo oziroma bolje rečeno kar zaskrbljenost pa sta pogojena predvsem z zaostrovanjem pogojev gospodarjenja, katerih značilen znanilec je bil sprejem novih normativnih ukrepov v zvezi z ugotavljanjem prihodka in dohodka ter valorizacije sredstev. Nedvomno je, da bodo delovne organizacije pri širitvi svoje materialne baze v prihodnje še bolj odvisne od lastnih sredstev, torej od svoje akumulacije in svoje akumulacijske sposobnosti, kajti drugi viri sredstev za akumulacijo bodo postali predragi. Pri sedanjih akumulativnih stopnjah pa je očitno tega najkvalitetnejšega kapitala hudo malo.

J. K.

Strniti moramo vrste in kreniti v brezkompromisni boj

(nadaljevanje s 1. strani)

družbeno dogovorjenih poteh. Pripravljeni smo dopolnjevati in spreminjati ustavo in številne zakone, očitno pa so subjektivne sile premalo močne pri vztrajanju za izvajanje dosedanjih ter za spreminjanje naših delovnih in človeških navad. Najpotrebneje od vsega, kar moramo storiti je torej to, da tako kot nekoč OF, tudi sedaj, strnemo vrste in na podlagi vsem nam jasnih in sprejemljivih skupnih ciljev krenemo v brezkompromisni boj za trdnejše gospodarstvo, za zaupanje množic v frontno SZDL in družbo kot celoto in za utrditev družbenih vrednot in odnosov, ki jih je utemeljila OF.

Če nam je ob teh prazničnih dneh potrebno še kaj izreči je gotovo to, da bi bilo danes ponovno potrebno zgledovanje po nekaterih lastnostih aktivistov izpred štirih ali petih desetletij, ki so in bodo potrebne v težkem boju za družbenoekonomsko stabilizacijo družbe. Ob tem pa sta dve stvari najpomembnejši - pred seboj moramo vendarle imeti sedanje razmere in predvsem delovnega človeka oziroma krajana, s katerim in za katerega zaupanje bo treba bolj trdo garati - in drugo - vztrajno in neizbežno bo potrebno zapisane gore besed spremeniti v življenje in delo. Za vse to se mora boriti socialistična zveza in vse sile v njej, kar mislim, da je naš najvišji cilj. Le tako bomo lahko utrdili zaupanje slehernega človeka, utrdili zavest in prepričanje o živosti načel in izročil osvobodilne fronte, ne na koncu pa z oživitvijo dejavnosti ljudskih množic pridobili tudi potrebno samozaupanje.

Najbrže ta pot ne bo ne lahka ne kratka, a iskreno sem prepričan, da vsi skupaj zmoremo teh moči, znanj in sposobnosti, z vero, da nas je v teh vrstah še precejšnja množica, s katero je kot nekoč, mogoče izvojevati tudi najtežje bitke.

S tem neskritim optimizmom si velja ob praznikih zaželeati najboljše želje, ki ostajajo kljub visokim obletnicam in novim mladim generacijam, naš skupni praznik - praznik slovenskega in jugoslovanskih narodov. Vsem delovnim ljudem in občanom občine Ljubljana Center ob dnevu ustanovitve OF, 1. maju in dnevu osvoboditve - 9. maju - v svojem imenu in imenu OK SZDL Ljubljana Center, iskreno čestitam.

JANKO REDNAK

Letošnji srebrni nagrajenci OF v občini Center

DRAGOTIN ARKO IVANKA BIDA VLADO GRABAR MILENA GRADIŠAR STANISLAVA KOS MIRA LAKNER
VEROLJUB MAKSIMOVSKI FRANC MAŽGON ZMAGA OBŠTETAR MARA PELC VESELIN PERIĆ VASILIJ POLIĆ
PETER POŽUN JANEZ SELAN GORTAN SIMONČIĆ LUDVIK STROBL VIKTORIJA ŠAUTA KARLA ŽONTAR

dr. LJUBO DRNOVŠEK (na posebno željo nagrajenca ne objavljamo njegove slike)

Ob 27. aprilu - dnevu ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda se je sestala občinska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije občine Ljubljana Center. Delegati so se zbrali na slavnostni seji v veliki sejni dvorani na Magistratu v četrtek, 23. aprila. Na seji so podelili srebrna priznanja Osvobodilne fronte slovenskega naroda najbolj zaslužnim aktivistom naše občine.

Slavnostni govornik je bil predsednik OK SZDL Ljubljana Center Janko Rednak, ki je med drugim poudaril usodno povezanost bojev pred 40 leti in današnjim časom, ko nam je prav tako kot nekoč potrebna trdna volja in neomajno zaupanje v prihodnost, da premagamo nakopičene težave.